

het in Juli en begin Augustus nog altijd adulte vogels, die een vrij afgesleten kleeid bezitten en, wat nog veel opmerkelijker is, geen witte rug-V hebben. Hun pootjes zijn zwart, maar bij laag zonlicht doen deze zoo teere, dunne en natuurlijk nat zijnde pootjes bruin, ja zelfs bruingeel aan. Dat biedt zoo veel meer moeilijkheden. Alleen gedrag, geluid en de staartjes zijn eigenlijk de beste verschillenmerken in dezen tijd tusschen kleine en kleinste strandloopers. Als eenmaal de jongen komen, wordt het gemakkelijker; die verschillen veel meer. De oude vogels van beide soorten lijken in den broedruif, maar ook in het voorjaar ontzettend op elkaar en ik ben er ook zeker van, dat menig klein strandlooptje voor kleinste uitgemaakt wordt.

Tureluurs en de kemphaantjes, in allerhand grootte en veerenkleed ontbreken nimmer. Wulpen en regenwulpen trekken over. Spoedig zullen zij er waarschijnlijk weer slapen. Maar nog meer soorten en daaronder zeer zeldzame trekken ons aan. Op een stil, minder begroeid plekje van het rietveld, gelegen onder den dijk, tref je op zekeren dag een porceleinhoentje. Dat is een soort, die wel ieder jaar waargenomen wordt, maar kom je daar eenige dagen later weer eens kijken, dan sluipt zijgend een nog kleiner vogeltje tusschen het riet voort. Dat is het kleinst waterhoen, een wel zeer mysterieuze rietfiguur, die zich maar zelden laat zien. Het was 10 Augustus, dat ik hem zag en twee dagen later vloog hij zelfs voor me op, toen ik wederom op dezelfde plaats kwam. Je moet dan vlug zijn om alle kenmerken op te nemen. Typisch is de witte vleugelboeg. Vleeschkleurige pooten en een groenachtig snaveltje zijn kenmerkend. Daarentegen heeft hij geen witte rugstrepen, zooals het porceleinhoentje.

Het spreekt, dat dergelijke waarnemingen den Rothoek een apart cachet geven en groote aantrekkingskracht op ons, vogelaars, uitoefenen. Verblijvend is bovendien, dat de Rothoek thans bij haar tienjarig bestaan, nog niets van haar belangrijkheid ingeboet heeft.

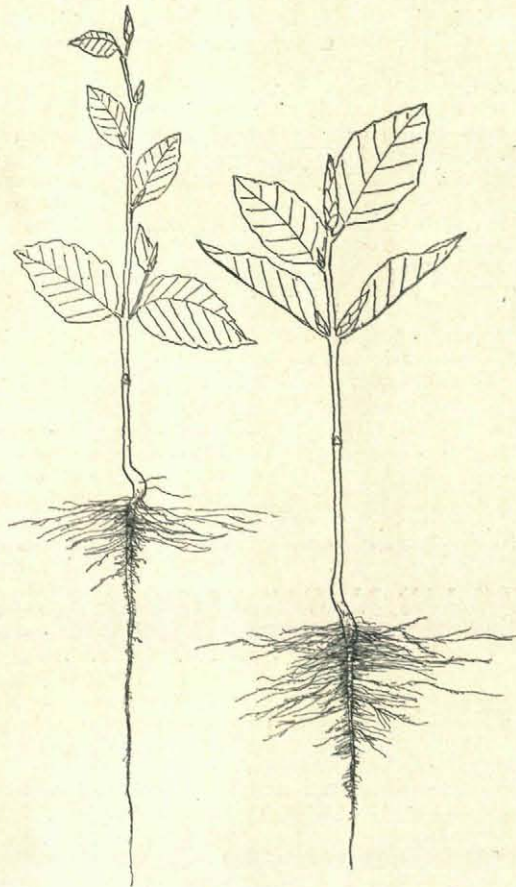
Amsterdam, Augustus 1943.

J. E. SLUITERS.

VAN GROEI EN BLOEI EN JAARGETIJD.

Hoe is het de beukenkiemplantjes vergaan, die dit voorjaar bij miljoenen zijn opgeschoten? Reeds vele zijn kort na het ontkiemen gesneuveld, maar nog veel meer hebben het uitgehouden tot de zomerdroogte en wat daarna is overgebleven loopt plaatselijk nog in het ontelbare. Plaatselijk, want hier en daar heeft de zomerdroogte veel slachtoffers gemaakt. Op een open plek in een oud denbosch had ik er: alleenstaanders, groepjes van twee en van meer; blijkbaar alles opgekomen van zaden, begraven door eekhoorns. Nu, die zijn allemaal te gronde gegaan. De bodem had een droog naaldendek, daaronder wat boschturf, daaronder blauwgrijs zand en daaronder weer hardopeengeplakt zand, alles hoog en droog en daarvan is niets terechtgekomen. In een larixlaan was het haast even erg, alleen een groepje van zeven had het uitgehouden. Beuken hebben zwamwortels (mykorrhizen). De heel jonge kiemplantjes hebben nog blanke wortels en teere wortelhaartjes, maar al spoedig vestigt zich het zwamweefsel en dan worden de wortels donker en de fijne vertakkingen kort en dikkig. Waar geen zwammen in den grond aanwezig zijn, hebben de kiemplantjes het direct heel moeilijk. Op de beide hierboven genoemde plaatsen waren zwammen genoeg: onder die hooge dennen Vliegenzwam en Koeienboleet en in de larixlaan de onvermijdelijke *Boletus elegans*. Dat was dus in orde.

Een eind verder staan oude beuken rondom een nogal diepe kuil. Daarin waren duizenden zaden neergekomen en de kiemplantjes stonden er in het voorjaar „als spinazie” en nu ook nog. Pleksgewijs groeiden ze er nu op onderlinge afstanden van anderhalf tot twee centimeter, dat is drieduizend per vierkante meter. De bodem leek daar zeer gunstig,

Kiemplantjes van beuk, October 1943.

bovenaan vochtig beukenblad van 1942, daaronder een laag van 5 cm dik van goed vergaen oud beukenblad met vermolmde resten van takjes en wat aarde, kortom een milde humus en daaronder vochtig zand. De beukenworteltjes waren daarin diep doorgedrongen pijlrecht omlaag tot anderhalve decimeter toe, bovenaan met een flinke bos zijwortels, allemaal met duidelijk mykorrhizen-uiterslijk. De grond zat vol witte zwamdraden, maar er vertoonden zich weinig paddenstoelen, alleen een enkele *Collybia*. De meeste hadden zich ertoe bepaald na het eerste bladpaar nog een enkel blad te maken en dan een fiksche eindknop. Aardig was het hoe pittig al die eindknoppen omhoog piekten. Maar één op de veertig was doorgesloten en had vier, vijf bladeren ontwikkeld en ten slotte een eindknop, maar dat was er dan ook een naar. Nu zullen we zien, wat ze allemaal verder vertoonden. Het eerste wat de vermelding waard is lijkt mij wel, dat ze hun bladeren houden tot laat in den winter en dan moeten we zien wat er in leven blijft. Heel vreemd lijkt het mij, dat er in die kuil heelemaal geen beukenopslag staat uit vroeger jaren. Zoals ik weet, is hij in geen vijfendertig jaar gestoord.

Wat nu de „beukennotjesjaren” betreft, ik heb mijn dagboeken er nog eens op nagezien, maar van periodiciteit (om de vijf, zes of hoeveel jaren) is mij niets gebleken. JAC. P. THIJSSSE.

BOEKBESPREKING.

Dr. H. A. A. v. D. LEK: *Eenige eetbare en giftige Paddenstoelen*. (H. Veenman en Zn., Wageningen, 16 pp. met 16 gekleurde platen f 0.60.)

Deze voortreffelijke uitgave geschiedt op initiatief van de Nederlandsche Mycologische Vereniging en wel omdat in dezen tijd velen zullen komen tot het eten van paddenstoelen, wat heel heilzaam maar ook heel gevaarlijk kan zijn. Dit boekje nu behandelt een achttal volkomen betrouwbare en gemakkelijk te herkennen eetbare soorten benevens een viertal giftige. De beschrijvingen zijn heel volledig en de gekleurde afbeeldingen wetenschappelijk juist. Ook de recepten voor de toebereiding doen je watertanden.

Dit is nu eens een echte „volksuitgave”. De Mycologische Vereniging verricht hiermee een menschlievende en vaderlandslievende daad. JAC. P. THIJSSSE.

Dr. J. J. RAIMOND Jr.: *Sterrengids 1943*. (Groningen en Batavia J. B. Wolters, 64 pp., rijk geïllustreerd f 1.30.)

Het groote wonder van deze prachtige boeken is, dat er ieder jaar weer een komt met een nieuwe verrassing en toch voor den beginner bruikbaar blijft. Nu wacht ik weer met spanning op de Gids van '44. Uitmuntend geschenk voor oud en jong. JAC. P. THIJSSSE.

VAN HOUWELINGEN: *Sterrenkaart in drie bladen, met handleiding*. (Uitgave Wed. J. Ahrend & Zoon. Prijs f 10.50.)

„De sterrenkaarten zijn gemaakt met de bedoeling te kunnen worden gebruikt zoowel voor de praktijk als voor het onderwijs. Zij kunnen dus zoowel aan boord van vliegtuigen of schepen, voor de „sterrenliehebbers” als wel in de klas van veel nut zijn.”

Het zijn prachtige kaarten, een lust om te zien. Op pikzwarte achtergrond zijn de sterren tot en met die van de vijfde grootte aangeduid door witte cirkeltjes van verschillende afmeting en de kaart geeft daardoor een frappant duidelijk beeld van een mooie sterrennacht. Er zijn drie kaarten, één van de Noordelijke sterrenhemel (van 17° tot 90°), een dergelijke van de Zuidelijke en een van den Aequatoriale sterrenhemel van 60° N. tot 60° Z.

Een beknopte duidelijke handleiding komt den gebruiker goed te pas en geeft ook de vertaling van de wetenschappelijke namen der sterbeelden, benevens de klassieke namen, die de Oudheid reeds gaf aan de duidelijkste en merkwaardigste sterren.

Bij de groote afmetingen die de kaarten hebben zou het wel gewenscht zijn, ze op taaier papier te bezitten. JAC. P. THIJSSSE.

Vragen en korte mededeelingen.

Amphiënen en reptielen in de omgeving van Leersum, prov. Utrecht. Uw verzoek om linlichtingen omtrent het voorkomen van ringslangen, gladde slangen en adders in de 5de aflevering van deze jaargang gedaan heb ik uitgebreid tot andere dieren, daar het voorkomen van slangen nauw samenhangt met hun levend voedsel. Wij wonen in Leersum op de rand van het heuvelland, tegen de zogenaamde Donderberg. Ons huis staat op een hoogte van ± 39 m + A.P., de op ongeveer 100 m afstand gelegen Bergweg is voor het huis 30 m + A.P., zodat de tuin sterk helt. Voor het huis gebouwd werd, was het gehele terrein bedekt met ongeveer 40-jarig dennenbos, de grond daaronder draagt een dichte vegetatie van de bochtige smele (*Deschampsia flexuosa*) waarin opslag van eik, berk, vogelkers en lijsterbes voorkomt. Water is in de omgeving niet voorhanden, het grondwater wordt van een diepte van ongeveer 30 m opgepompt. Sloten, die het gehele jaar door water bevatten, zijn ruim een km afgelegen. Ten N van ons huis is het terrein bedekt met dennenbossen, gemengd met stukken